

Iskaja vsak dan razen nedelje in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostori: 2637 S. Lawdala av.
Office of publication: 2637 So. Lawdala av.
Telephone: Lawdala 4636.

LETO—YEAR XV. Cena lista je \$6.00. Entered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1917. Chicago, Ill., ponedeljek, 10. aprila (April 10) 1922. Subscription \$6.00 Yearly. STEV.—NUMBER 84.

Vojno stanje v Novi Mehiki; sodnijska prepoved v West Virginiji.

Rezultat stavke v prvem tednu: produkcija neunijskega premoga je padla za polovico; deset organizatorjev aretiranih v centralni Pennsilvaniji, kjer unija napreduje skokoma; jeklarke družbe zapirajo tovarne; operatorji so mobilizirali na tisoče privatnih pretepačev in državnih četašev; unijaki rudarji v Zapadni Virginiji morajo premestiti svoja šotorišča; v kongresu se je pojavil "rudarski blok", ki zagovarja stavkarje. Rudarji v Utahu zastavkali.

Winterquaters, Utah, 8. aprila. (Izvirno brsojstvo poročilo). — Pet in devetdeset odstotkov rudarjev v premogovniških Scofield-Winterquaters, Utah, so nastavkali. Vsi delavci, organizirani in neorganizirani so solidarni in združeni za svoje pravice. Na delu je ostalo samo pet odstotkov.

Santa Fe, New Mexico. — Governor M. C. Mechem je v petek zvečer proklamiral vojno stanje v premogarskem okoliščju Gallupa. Dve četi narodne garde sta bili poslani tja. Governor je storil ta korak, ko je prejel od šerifa v okraju McKinley poročilo o izgredivih v mentoraki kempi. Šerif je enostavno poročal, da je "akupina moških in žensk bombardirala s kamenjem delavce, ki so se vračali z dela." Drugih podrobnosti ni šerif sporočil. In na to piškava poročilo je governor takoj razglasil vojno stanje in poslal milico nad rudarje!

Voditelji organiziranih rudarjev poročajo, da je vse do tisoč neunijskih premogarjev stopilo v organizacijo in manj ko sto možičke dela v rovih Nove Mehike.

Charleston, W. Va. — Zvezno sodišče v okrožju južne Zapadne Virginije je izdalo "indžunžen" proti rudarski organizaciji v 17. distriktu U. M. W. of A. Predsednik organizacije C. F. Keeney ne sme več pokiljati organizatorjev na neunijska polja v okraju Mingo in unija ne sme ovirati neunijskih rudarjev v okraju Logan se morajo premestiti drugam. Sodnijsko prepoved je izposlovala Bordenland Coal korporacija in 62 individualnih operatorjev.

Indianapolis, Ind. — Prvi teden rudarske stavke je pokazal, kako so se uredili "veščaki", ki so pre-rokovali, da bodo neunijska polja premoga zalagala deželo z gorivom. Produkcija neunijskega premoga je takoj prvi teden padla za polovico; nakopanih je bilo komaj dva miliona ton premoga, medtem ko so "veščaki" računali s šest milijoni.

Youngstown, O. — Tukajšnja Republic Iron & Steel kompanija, ki je nameravala ta teden odpreti svoje besemerake tovarne, katere počivajo že leto dni, naznanja, da ne more odpreti tovarn zaradi stavke premogarjev.

Washington, D. C. — V poslanski zbornici se je pojavil "rudarski blok", ki je naklonjen stavkajočim rudarjem. V tem bloku so Nolan, predsednik odeska za delo, republikanee iz Kalifornije; Edwin D. Ricketts, republikanee iz Ohio in bivši rudar; Ed. Dennis, republikanee iz Illinois; Ben Johnson, demokrat iz Kentuckija, in Meyer London, socialist iz New Yorka. — Blok je poskušal amandirati apropracijsko predlogo v toliko, da justični departament ne sme procesirati delavskih organizacij, ki so v boju za višje meze in boljše delovne pogoje.

HURA! ZLATI ČASI SE BLIŽAJO! ALI RES?

NAPOVEDUJEJO JIH "VELIKI" IN "DALEKOVIDNI" MOŽJE.

Ampak agitrali ne bodo, le podučevali bodo v časopisju, kajti agitacijo izvrše najemniki.

New York, N. Y. — Ameriško ljudstvo ne pozna sedanjega gospodarskega položaja in njegove prave resitve. Ali ljudstvo ne bo ostalo dolgo nevedno. Kajti ljudstvo bodo podučili v časnikih, kako je treba rešiti gospodarska vprašanja: carino, davčno vprašanje in "mednarodno izravnavo." To ne bo povedalo prav na enostaven način in najeta bo truma "silno učenih" najemnikov, da pojasnijo ljudstvu, kar so "organizirali" najbolj "brboni" delavci. Tako podučevanje in gibanja povzročita "zdravo" zakonodajstvo, da se mogoče človeška družba že v nekaj letih povrne do najvišje kulture in ljudje bodo s strahom zrl nazaj in se bodo trkali na čelo, zakaj so bili še pred par leti tako neumni, da so vtilivali kanone, delali puške, gradili bojne ladje, izdelovali municijo, ko vsi ljudje na svetu lahko žive kot bratje in sestre, ako se ravna po nasvetu najbolj "modrih" glav.

Ali ni to lepa bodočnost, ki se odpira pred našimi očmi? In kdo mislite bo podvel to delo v interesu človeštva? Na čelu teh dobrih ljudi je S. Stanwood Menken, predsednik Narodne varnostne lige. Na to pride Lindley M. Garrison, nekdanji vojni tajnik in zdaj sodnijski upravitelj Brooklyn Transit kompanije. Za njim se vrste Darwin P. Kingsley, predsednik N. Y. Life Insurance kompanije, Otto H. Kohn, večkratni milijonar in bankir, Thomas W. Lamont, član tvrdke J. P. Morgan & Co., E. H. Gary, predsednik United States Steel korporacije, Marshall Field, Daniel Willard, železniški magnat in še drugi, ki so tako trdo "delali," da so postali milijonarji.

Ti dobri možje so tako navdušeni za blagostanje ameriškega ljudstva, da to delo podvzamejo, ne da bi prejeli en cent plačila zanj. Še več! Še denar bodo potrošili, da podučijo ljudstvo o najbolj važnih gospodarskih vprašanjih.

Ti gospodje so obdržali sejo v New Yorku. Bili so mirni in se je niso naznanili z glasnim trobentanjem. Saj kaj takega se tudi ne spodobí, kadar se dela za ljudski blagor. Imenovali so poseben komitej za poduk iz enostavnega razloga, ker je imenovane bolj hitro izvršeno kot volitev in ker pri imenovanju pridejo le taki možje v poštev, o katerih so prepričani, da izvrše dobro delo za kapitalizem — pardon, oprostiti, reči smo hoteli za ljudski blagor. Zdej, ko imajo komitej, bodo povedali vsi skupaj ljudstvu, kaj vse svet potrebuje, ljudstvo bo pa povedalo kongresu. "In kongres vedno posluša, kaj ljudstvo pravi," je rekel mr. Menken, predsednik Narodne varnostne lige, "in naš namen je, da predložimo ljudstvu fakte in mu pomagamo, da doseže uspehe."

NAČRT ZA REORGANIZACIJO PREMGOVNIŠKE INDUSTRIJE IZDELAN.

DELI SE V DVA SAMOSTOJNA NAČRTA.

O njima govori John Brophy, predsednik odeska za nacionalizacijo rudnikov v organizaciji U. M. W. of A.

Washington, D. C. — John Brophy, predsednik odeska za nacionalizacijo rudnikov v rudarski organizaciji U. M. W. of A., predsednik 2. distrikta rudarske organizacije, je došel v Washington iz centralne Pennsilvanije, da pove zborničnemu odesku za delo, kako rudarji žele, da se vsi vprašanje reorganizacije premogovnikov.

Kakor je John Lewis, predsednik rudarske organizacije, razložil zborničnemu odesku za delo, na kakšen način je bila rudarjem stavka vtiljena in da so bili rudarji prisiljeni braniti pravico do kolektivnega pogajanja, ako hočejo obdržati življensko mezo, ravno tako bo Brophy rastoljšal in analiziral korake, katere so smatrali rudarji potrebnimi na konvenciji, da se premogovniška industrija reorganizira na taki podlagi, da bo res služila narodu.

Člani odeska za nacionalizacijo in Brophy so izdelali dva predloga.

1. Da delala po kompetentni avtoriteti študira pravi značaj premogovniške industrije. Kako se obstruje, in kakšni motivi se obrstuje in kakšni so uspehi za razne privatne in javne interese.

2. V luči razkritja o potratih in korupciji, ki jo prinesajo te študije, naj narod podvzame potrebne korake, da prevzame industrijo in jo organizira v dobro vse človeške družbe.

Brophy ima za vsakega teh predlogov določno izdelan načrt.

Zahteve senatorja Boraha, kongresnika Londona in drugih postavodajalev v kongresu za nacionalizacijo premogovnikov bodo odeski za rudarje imele večji pomen, ker bo poročilo rudarjev zanešeno v uradni zapisnik zborničnega zaslišanja. To ne bo več nedoločeno in nejasna sugestija za obupen izhod, kot je govoril Lewis, ampak bo točno prilporočilo, da se premogovniška industrija preiše, kako se naj odkupi in kako obrstuje.

Zaslišanja pred zborničnim odeskom so bila v četrtek suspendirana, ko je nehal govoriti John Moore, legislativni zastopnik rudarske organizacije, ki je odločno pobijal izjavo justičnega tajnika, v kateri je izjavil, da je rudarska organizacija odklonila sestati se z zastopniki podjetnikov lani v jeseni. Moore je jasno razložil, da so gotovi podjetniki izsilili zahtevo, da se dveletna pogodba spremeni s pogajanjem za takojšnjo znižanje meze. Rudarska organizacija je odklonila zahtevo, da se pogodba prelomi. Na drugi strani so se pa letošnjaj pogajanja z zunanjimi distrikti razbila, ker se podjetniki s centralnega konkurenčnega polja niso hoteli pogajati o novi mezni lestvici.

E. C. Davison, tajnik Mednarodnega društva strojnikov, je postavil izjavo pennsilvanške železniške družbe v pravo luč, po kateri železniška družba ne bo več kupovala premoga od podjetnikov, ki imajo na delu organizirane rudarje. Davison je rekel, da je ta izjava navadno "blufanje." Pojasnil je, da pennsilvanška železniška družba rabi premog, ki se koplje v njenih rudnikih v Zapadni Virginiji, v katerih je uvedena "odprta delavnica." Po njegovi sodbi ima ta izjava namen znižati še bolj mezo svojim uslužbenecem, kajti družba bo govorila, da je treba znižati mezo železničarjem, ker so znižane meze rudarjev.

NOV DOKAZ DA V KAPITALISTIČNI DRUŽBI VLADAJO NORCI.

Seattle, Wash. — (Federated Press.) — Tukajšnji prominentni mešan H. C. Crawford je pred kratkim svetoval operatorjem, da naj vse organizirane rudarje pospečejo na cesto, predno bodo imeli priložnost zastavkati. Zadnji teden je Crawford stal pred državno komisijo za umobolue, ki je zaključila, da je Crawford blazen. Poslali so ga v norišnico, kjer naj rjove proti organiziranim rudarjem.

SEMJONOVA ZAPUŠČAJO "VPLIVNI PRIJATELJI".

Kosački ataman je obtožen kot "največji morilec in ropar vseh časov".

PRISHEL JE V AMERIKO PO DENAR ZA NOVO PROTIREVOLUCIJO.

Washington, D. C. — Polkovnik Charles H. Morrow, brat gubernorja v Kentuckiju, je brzojavil v petek državnemu tajniku Hughesu, da je Gregorij Semjonov, ki je bil v sredo zvečer aretiran v New Yorku, "sovražnik Amerike in največji morilec ropar vseh časov." Morrow je sporočil Hughesu, kaj je Semjonov sošel v Sibiriji, in zahteva, da ga vlada takoj deportira.

Pred dvema mesecema so opovalci v Washingtonu zastopali poskušali dognati, kdo je tista mogočna sila, ki je vplivala na državni departament, da je ser preko naseljeniškega zakona in sputstil v Ameriko kozakškega sibirskoga bandita Semjonova, voditelja protiboljševičkih čet. Semjonov pa zdaj poskuša dognati, dali ga ranovnistia mogočna sila zdaj reši iz pesti newyorške policije.

Državni departament zdaj pravi, da se ne zanima za Semjonovo aforo v New Yorku. Teško je vladi braniti človeka, ki je obtožen, da je odgovoren za smrt ameriških vojakov in imetja ameriške družbe, ki ga ima zdaj v kleščah. Vse kaže, da tista tajna sila, ki je Semjonovu odprla vrata v Ameriko, zdaj ne bo mogla pomagati.

Vest, da pride Semjonov v Združene države, je prišla ob času združitvene konference. Njegovi prijatelji so takrat odprto povedali, da banditski poglavar pride po denar, ki ga potrebuje za novo protiboljševičko kampanjo v Sibiriji. Denar baje dobi v Wall Streetu. Nihče pa ni do danes že razkril imena bankirjev ali ljudi sploh, ki so pripravljeli financirati kakšno Semjonovo avanturo, katera je že v naprej obsojena na fiasco.

SOCIALISTIČNI DEZERTER JE PROPADEL.

Davenport, Iowa. — (Federated Press.) — Dr. Barwald, ki je bil pred dvema letoma izvoljen županom tega mesta na socialističnem tiketu in kateri je pozneje izstopil iz stranke in napadel socialiste, je bil pri volitvah zadnji teden poražen, ko je zopet kandidiral za župana. Njegov nasprotnik je dobil 794 glasov večine. Izvoljen pa je bil ponovno socialist Harold Metcalf, policijskim sodnikom. Dobil je 875 glasov večine.

HUD CIKLON V TEXASU IN OKLAHOMI.

Dallas, Tex. — Hud ciklon, ki je dinjal v soboto po severnem Texasu in Oklahomi, je zahteval, kot se je do sedaj poročalo, 35 žovških žrtv in poleg tega povzročil ogromno materijeno škodo. Skoro vse električne napeljave v prizadetih krajih so uničene. Blizu Ardmore in Lawtona, Okla. je bilo ubitih 14 oseb in o več žrtvah je poročano iz Rowena, Texas.

ŽELEZNIŠKA DRUŽBA JE PO NEPOTREBNEM TROŠILA DENAR.

TO SE JE GODILO OB ČASU PO VLADNI KONTROLI NAD ŽELEZNICAMI.

To obtožbo železniških uslužbenecv je sdaj potrdila meddržavna trgovska komisija.

Washington, D. C. — Meddržavna trgovska komisija je s 6 proti 5 glasovom potrdila trditve železniških organizacij, da je pennsilvanška železniška družba v vojnem času izdala po nepotrebnem milijone dolarjev za popravila na lokomotivah ob času, ki je sledil vladni kontroli, ker je popravila oddajala privatnim družbam v popravila.

Sklep, ki ga je sprejela meddržavna trgovska komisija, da so stroški bili višji za tri milijone dolarjev, kot če bi se lokomotive popravile v železniških delavnicah. Lokomotive je popravila Baldwin Locomotive Works kompanija. V popravilo je bilo oddanih dve sto lokomotive.

Komisija je dalje pronašla, da je newyorška centralna železnica oddala privatnim podjetnikom 195 lokomotiv, mesto da jih je popravila v svojih delavnicah. Popravila so stala tri milijone dolarjev več, kot če bi bila popravila izvršena v delavnicah newyorške centralne železnice.

Iz zaključkov meddržavne trgovske komisije je spoznati, da sta družbi izrabili čas, ki je bil določen takoj po prenehanju vladne kontrole nad železnicami do prave privatne kontrole, v katerem so se križi vsi stroški za popravila s ljudskim denarjem.

Med tem ko so železniški magnatje križali, da so meze železničarjev previsoke, so spali denar privatnim podjetnikom. Posebno glasna je bila pennsilvanška železniška družba, ki je bila med prvimi železniškimi družbami, ki so skušale poslabšati delovne razmere za železničarje in obenem jim znižati mezo.

Meddržavna komisija je dognala, da sta dve železniški družbi izdali po tri milijone dolarjev več za popravila lokomotiv, kot je bilo treba, ako bi se popravila izvršila v domačih delavnicah. Kaj se zgodi zdaj? Ali bodeta železniški družbi primorani povrniti ta denar?

Dejstva, ki jih je dognala meddržavna komisija, imajo za železničarje to vrednost, da lahko dokažejo, da niso krive meze železničarjev, ako je voznina visoka, ampak vzroke za visoko voznino je treba iskati v slabem gospodarstvu železniških uprav. Ta dognana dejstva tudi pomnožujejo argumente, da je skrajna potreba, da se nacionalizirajo železnice.

TRI OLJNE POSTAJE OROPANE.

Minneapolis, Minn. — Vlomilec so obiskali tri oljne postaje Standard Oil kompanije ponoči in vlomili z uspehom v blagajne. Odnegli so vsega skupaj \$225. Na severni strani mesta so vlomilec obiskali šest prostorov in navrtili so šest blagajn. Odnegli so \$205. Policija doslej še ni izvršila nobene aretacije.

Kolizija v zraku; šest mrtvih.

Pariz, 9. apr. — Dva eroplana pariško-londonskega zračnega ekspresa sta v petek trčila v zraku blizu Pariza in padla v plamenih na tla. Šest oseb je mrtvih in ena je smrtno ranjena.

VREME.

Chicago in okolica. V torek mogoče dež, hladnejše, vetrovi se izpreminjajo v severne. Temperatura zadnjih 24 ur: najvišja 74, najnižja 59. Solnce izide ob 5:17, ziside ob 6:25.

HARDING SPREMENI STALIŠČE NAPRAM SOVJETSKI RUSLJI?

Washington, D. C. — V petek popoldne se je vršila kabinetna seja. Po seji je neki visok uradnik dejal, da je kabinet razpravljaj o možnih rezultatih genovske konference in spremembi ameriške vnanje politike, da se bo ukumala z rezultati. Govorili so tudi o spremembi stališča napram Sovjetski Rusiji, ako konference v Genovi izpade ugodno za sovjetsko vlado.

TRI INTERNACIONALE ZA ENOTNO FRONTO.

Berlinska konferenca med socialisti in komunisti je naredila dober začetek.

POZIV NA SVETOVNE MANIFESTACIJE.

Berlin, 8. apr. — Konferenca zastopnikov druge, tretje in dunajske internacionale, ki se je vršila ta teden v Berlinu, ni bila brez uspeha. Po dolgih in vročih debatah so se delegatje toliko sedinili, da so se izrekli za združeno mednarodno proletarsko fronto. Sprejeta je bila resolucija, ki določa, da se imenuje odbor devetih članov — iz vsake internacionale po tri — ki bo nadaljeval združitveno delo. Odbor skliče prihodnjo konferenco, na katero bodo povabili vse one socialistične organizacije in stranke, ki zdaj ne spadajo k nobeni internacionali kot n. pr. socialistična stranka v Ameriki.

Resolucija dalje poziva delavce vseh dežel, da naj letošnjega prvega maja manifestirajo kot še nikdar prej za združeno akcijo proletarijata proti ofenzivi kapitalizma, za združeno proletarsko fronto vespovsod, za odpravo brezposelnosti itd.

Prve seje konference so bile dokaj viharne. Emile Vandervelde, justični minister v Belgiji in eden voditeljev druge internacionale, je silno napadal ruske komuniste na prvi seji, obitajoč jim, da so razirli svetovno socialistično gibanje, strmoglavili socialistično republiko v Georgiji in uničili politično svobodo v Rusiji. Karl Radek je odgovoril v imenu komunistov, da zastopniki druge internacionale nimajo ničesar pokazati in zato nimajo pravice kritizirati komunistov.

Fritz Adler z Dunaja je komaj potolažil razburjene duhove, ko je prišel Ramsay McDonald iz Anglije z drugim napadom na Radeka in Ruse. Malo je manjkalo, da se ni konferenca razbila. Adler je zopet posredoval in abdržal delegate skupaj. Vandervelde in drugi voditelji druge internacionale so takoj v začetku izjavili, da je vsako skupno delo nemogoče, ako tretja internacionala ne obljubi, da popolnoma preneha s svojo razdirajočo taktiko. Na drugi strani so ruski komunisti rekli, da žrtvujejo marsikaj, samo da se doseže enotna proletarska fronta.

Konferenca se je vršila v prostorih nemške zbornične palače.

VOZNAJA NA POULIČNI ŽELEZNICI V CHICAGU BO PO PO 1. MAJU 6c.

Chicago. — Illinoiska komercijalna komisija je določila da se uvede po 1. maju pristojbina 6c za potnike na cestni železnici in bo ta določitev ostala v veljavi do 1. jan. 1923. Po tem določilu se ne bo računilo višje voznine za prevozne listke in otradi do 12 leta bodo plačevali samo polovično voznino. Pri določilu te vozne pristojbine je predsednik komisije Frank L. Smith objavil, da se je novo vozna pristojbina določila na podlagi vrednosti družbinske lastništva, ki se cení na \$160.609.000, in se od te vsote računí 5 odstotni čistí dobiček.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2857-59 So. Lawdalo Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v odlopažu n. pr. (March 31-22) poleg vsakega imena na naslovu pomeni da vam je s tem davcom potekla naročnina. Posvetite jo pravočasno, da se vam ne utvari list.

SLIKE IZ NASELJIN.

Rock Springs, Wyo. — Tudi v deželi pelina prihaja pomlad, ki vzepludja človeka z novimi in vselejšimi čustvi. Vse se kaže prerajeno, živo in zadovoljneje. Prav zadovoljni smo, da nas ne kličejo več piščalke rovov, zastoj bi nas še zvala, a zastojj lahko prebijemo doma.

V petek dne 31. marca so se že opoldne pričele pokazovati trume delavcev in do četrte ure zvečer so prihajali iz rovov, nosili s seboj delavsko orodje. Prihajali so na dan z zavestjo, da se ne povrnejo prej v rove, dokler ne dobijo onega, kar zahtevajo. Sedaj tudi ne maramo, da bi se takoj vrnili na delo, ker to bi bilo le v veliko korist kompanije. Vemo, da ne potrebuje premož, ker je z njim dobro predskrbljena in bi na ta način obratovali le po par dni na teden, to je ravno toliko, da bi kompaniji držali v dobrem stanju rove za nizko ceno. Tako pa, ko počivamo, v rovih razpada in se ruši vse na kup, da bo kompanija res imela občutno izgubo in ne bo mogla toliko časa vztrajati.

Od kompanije so izle nekatere nove plačilne lestvice za delavce pri vodnih sesalkah in kurjače. Ker se je plača glasila tako kot je bila leta 1917, so enostavno zastavali tudi ti. Sedaj torej ne dela drugi kot oni, ki niso bili pri organizaciji in to so bosi. Baroni premoža sploh nočejo, da bi jim mi še dalje produceli. Obnašajo se kot bi jim bila ta stavka deveta briga ali kakor bi bili povsem zadovoljni z njo. Gotovo si ti ljudje stvar drugače predstavljajo kot si jo mi in mislilo da je prišel čas, ko se mora uničiti rudarsko organizacijo. Mi si mislimo pa drugače. Po našem organizacija še ni dovolj dorasla in je še nepopolna kakor bo morala biti in je ravno sedaj dana prilika, da se izpopolni. Odklano je pač od premožarjev samih, kako stališče bodo zavzeli.

Sedanja stavka ni velikega pomena samo za nas temveč celo za bodočo generacijo. Če se bomo sedaj podali, bo to pomenilo, da stopimo z vsem napredkom nazaj za precejšnjo vrsto let in bomo težko pridobljenega našega položaja zopet izgubili za desetletja ali še več. Zato skrbimo, da se nam ne bo stališče poslabšalo. Z vsakim dnem bi moralo biti boljše, saj smo vendar civilizirani ljudje in nasproti vsaki sužnosti.

Ne smel bi preveč pisati, saj vem, da sem že sedaj zapisan v črne bukve pri tukajšnjih višjih. Imajo me menda za radikala, toda če nimajo hujšega radikala, so lahko brez skrbi. Je pač tako, da bi se moral vsak človek zavdati, kako stališče naj zavzema v tej družbi in če treba tudi boriti se za pravice, ki bi jih moral biti deležen po vseh naravnih zakonih.

Pri zadnji tukajšnji stavki so me celo iskali, menda zato, da bi me stražil vojak, kar pa mi ni bilo posebno po volji in sem raje zapustil našo naselbino. Majo predtem sem prišel z bojišča in komaj odloži vojaško suknjo ter si pokrtil premožarsko čepico, a že so hoteli, da bi me stražili kdo, ki še toliko ne ve o vojaštvu kot jaz čutim se delavcem enakega, ker sem sam to, zakaj bi jih torej stražil kot sovražne jetnike? — **Poročevalec.**

Perins, Colo. — Kakor povsod po Združenih državah, smo se tudi pri nas rudarji postavili proti podjetništvu. Stavka je od početka sem mirna ter upamo, da ne bo dolgo, ko se bomo zopet lahko vrnili na delo, da nam podjetniki priznajo naše upravičene zahteve. Do tedaj pa stojmo trdno in nikoli naj se ne izneveri.

Tako velike stavke kot je sedanja, menda še ni bilo v Ameriki. Kot prej namo poročila, je torej stavka popolna, zato se toliko bolj nadejamo, da ne bodo podjetniki vztrajali dolgo. Drugače je, kadar eden rov obratuje, delavci drugega pa so na stavki. Sedaj je zaposlena samo mala manjšina neunijskih premožarjev, zato se nadejamo, da nas bodo kmalu podjetniki zaprosili k pogajanju po lestvici kakoršno želimo mi. — **Brodnik Louis.**

Morgantown, Ind. — S tužnim srcem naznanjam vsem sodrušnikom in prijateljem v Ameriki žalostno vest, da je umrl moj neposredni soprog in oče šestih nedoraslih otrok Mihael Zorman.

Doma je bil iz Seles pri Sv. Petru na Krasu na Notranjskem. Umrl je dne 30. marca po 14 dnevni mučni bolezni v starosti 42 let. Bil je član društva "France Prešeren", št. 43 SNPJ in zavarovan pri zavarovalni družbi.

Lepo se zahvaljujem vsem sosedom, ki so mi stali na strani ob času njegove bolezni in smrti. Članom društva št. 34, ki so poslali dva zastopnika, da sta se udeležila pogreba in Mariji Turk, ki je prišla iz 30 milj oddaljene naselbine in prinela krasni venec. Hvaležna sem tudi Franku Spilarju, Roki Zimerman in Jakobu Hntišerju, bratranec pokojnika Pavletu Pereniču in Luka Česniku, ki je bil vedno ob postelji rajnega in tudi preskrbel vse potrebno za pogreb.

Bodi Ti lahka tuja zemlja, dragi soprog in oče in počivaj v miru.

Zalujoči ostali: Mary Zorman soproga; Mihael, Ludvig in John, sinovi; Mary, Frances in Mily, hčere.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Fueblo, Colo. — Našega Martina Konda torej ni več. Kar si je mislil nam in mislilo mi, to je postal: prah in pepel. Ko so si drugi pustili posipati s pepelom glave in se propovedovali po cerkvi "memento homo", je postal on prah in odšel v večnost. Ni hotel slišati opomina sv. cerkve, a uregnilo se je na njem, da je ostal samo pepel. Tako nekako piše Skaza v svoji "vzorni" Ave Mariji.

Kaj pa je bilo z njegovim bratcem tistim Kranjcem, ki je prvi napadel Konda? Ali ni on pepelil druge in sam sebe, ali njegov jolletski bratec ni vedel, da se bo spremenil v prah ravnotako kot bratec Smith v New Yorku. Vendar so postali vsi to kar je postal Konda in kakor bomo postali vsi, nekateri prej drugi pozneje. Naš Konda je umrl pošteno in tihoše prijatelj zahtuje za njim. Kako pa je s Skazovim bratcem, onim Kranjcem, ki je imel neprestano Boga na jeziku, živel vzgledno življenje, a pri vsem tem nekako posredoval, da je izginilo sedem tisoč dolarjev otročjega denarja, čez katerega je bil oskrbnik gotovim sirotam in je oni denar moral potem plačati Jugoslovanska katoliška jednota. Skaza vidi mlinske kamene v očeh drugih, ne vidi pa lastnih pregreh. Jezi se nad sežiganjem mrličev, zakaj se pa takrat ni bglasil, ko so na tisoče in tisoče padli sežigali na vojnih poljanah, ubitih po orožju, katerega so blagoslovljali katoliški in drugi duhovni? Takrat je molčal, toda ob smrti moža, ki je bil njemu in njegovim bratcem trn v peti, se je pač treba oglasiti. S tem samo pokazuje, kako ničevne je in toliko bolj pokazuje, da je imel Konda prav, ko je prišel z naprednim gibanjem. Njegov duh bo živel med nami.

Konda je bil med onimi, ki so pričeli orati ledino, na kateri je bila še pred davnim zasedajm ljujka, pomagal je čistiti ledino in sejati zdravo napredno seme, ki rodi obilen sad. Blag mu bodi spomin.

V omi "Ave Marički" sem videl, da se še vedno tu pa tam najde oseba, pošobna dušica, da daruje mili dar v "dober namen". Katy Kolor iz Pueblo je darovala kar \$5, in steer v namen, da bi ji "Ave Marija" očuvala njene ga moža pred vsem hudim, da bi mu ne bilo priščit kar kakih 150 copakov kot se je to zgodilo pred nekaj dnevi. Julija Krašovec, ta je tudi dala v isti namen. Nekšen Janček se zahvaljuje "Ave Mariji" za zdravje. Veste, Bog mu je dal in poslal bolezni. "Ave Marija" ga je pa odpravila. Kakor vse kaže, tudi v nebesih no stijo ženske blače. — **M. Rojc.**

Lawrence, Pa. — Kolikor se spominjam, je bila na zadnji konvenciji večina gl. odbornikov proti posebnim plačam ali nagradam. Na seji gl. odbora januarja, t. l. so odborniki odobrili nagrade, ki jih je konvencija zavrgla, kar je obsojanja vredno, da so takoj kmalu spremenili svoje mišljenje. Ali je imel gl. odbor pravico do tega, ko je konvencija vrhovno sodišče pri organizaciji, in bi se morali nje sklepi upoštevati.

Pred kratkim je br. Aleš, kot predsednik združevalnega odbora, poročal, da je br. Berger pristoval devetim sejam združevalnega odbora in pri tem zamučil vsega 23-ur časa, na kar mu je gl. odbor odobril \$100 za omejeno težavno delo. Ali je toliko denarja v upravnem skladu? Če ga je tam preveč, naj se zniža a-sesmet za ta sklad, čemur gotovo ne bo noben član nasproten. Lahko rečem, če bi društveni uradniki za vsak korak, ki ga store za društvo šli jedno, računili tako masno, da bi nobeno društvo ne obstajalo, torej tudi jednota ne, ker bi si morale poleg uasemata društva druge doklade, da bi članstvo ne moglo in ne hotele plačevati.

Glavni odborniki, ki so glasovali za te nagrade, morda mislijo, da se članstvo ne zanima dovolj za poslovanje pri jednoti in lahko sklenejo kar hočejo, a se pri tem motijo. Vedno se povdarja enakopravnost, dobrotit vsa ga članstva in druge take stvari, zato naj bi se iste tudi upoštevale. — **Vid Vodičak.**

Aliquippa, Pa. — Skoro vsi rojaki v naši naselbini smo zaposleni pri delu v tukajšnjih tovarnah, kjer delamo celo po dvanaest ur na dan. Sedaj se sploh ne izprašuje, koliko časa kdo dela in koliko bomo delali drugi teden. Delo se torej ne dabi pri nas tako težko, toda radi stanovanja je bolj sitno. Kakor je iz časopisov razvidno, so tudi drugod na istem stališču kot pri nas. Sitnosti imajo radi stanovanj in zato se čimdalje večajo klubi pečlarjev, ki se dokaj na gosto naseljujejo.

Pred letom je bil priobčen dopis iz naše naselbine, ki se je največ tikal pečlarstva. Nek pečlar je pisal, da smo v takih razmerah tudi možki sposobni za kuhanje, kar pa ni ugajalo nekaterim ženskam in so mu nejevoljno odgovarjale. Kakor se jim je zdelo najbolj primerno zanj. On pa je pisal v sporazumu z drugimi pečlarji, torej se mora smatrati njegov dopis kot dopis vseh tukajšnjih pečlarjev. Zabudal je v svojem dopisu, da bo povedal celi Ameriki, ako se bo kdo izmed tukajšnjih pečlarjev izneveril. Celo leto dni je čakal, da bi dobil priliko obelodaniti nazadovna pečlarjev, a končno se je pokazalo, da njih število v Aliquippa šele narašča.

Preteklega leta se je pripetilo enemu pečlarjev, ki je stanoval v pritličju, da so ga obiskali tatovi. Ko je prišel domov, je v izbi zapazil, da se je pripetilo nekaj neprijetnega. Žepna ura z veričico je izginila, pristanov ni bilo nikjer. Imel pa je še kolikor-toliko srečo in je sledil z vlomilcema ter dobil od njiju nazaj nekaj blaga in gotovine. — Ta različka je izpametovala naš pečlarje, ki se ne držimo kaj radi doma, da smo se preselili na visoko in nas ni mogoče tako hitro doseči.

Zimo so nam v jeseni napovedovali, da bo jako kruta, a je bila v resnici bolj mila to leto in je šla od nas v svojem določenem času. Solnce nam sije toplejše tako smo dobili pravo pomlad. Dolge zimeke noči mnevajo, dnevi postajajo daljši. Narava bo sedaj napredovala, se razvijala, ko se je rešila tiranske zime. Vse je prikliekano iz dolgega spanja, kdaj bodo prikliekani vsi narodi na zemlji, da se bodo zbudili in pričeli a pravim življenjem.

Lepa spomlad se nam obeta, vse se pripravlja na slavnostno oedejo in cvetje. Sadno drevje nosi bujno bratje, ki ga pripravljajo za razcvetenje. Jablane, češnje, alive, hruške, breskve, vse se pripravljajo v seleno in čebelice že komaj čakajo, da bodo letale po drevesnem cvetju.

Narava nas najbolj uči, kako moramo mi ljudje sami prijeti z življenjem. Po dolgi borbi za obstanek, ki je za nas nekaka zimska doba, moramo zmagnati nad tiransko zimo in prijeti s pravim življenjem. Socializem je kot solnce, ki nam sije in obeta rešitve in razvoja, zato združimo se vsi pod njim in ne zahajamo več v senco, temo, kjer ni življenja. Drevesno bratje čaka pod popki, se razvija in krepi, da ko je ugodna prilika lahko razpoči in klubuje še vednemu mrazu. Tako se zbiramo tudi mi in krepimo v naših organizacijah, da bomo končno lahko dovolj močni stopili na dan in brez zaprek lahko nastopili proti nasprotnikom.

Za bodoče volitve v ustavodajno skupščino se še sedaj pripravljajo vse klike in pazimo dobro, delavci, komu bomo oddali svoje glasove. Ali naj zopet od-

damo orožje v roke naših izkoriščevalcev!

V Beaver Bottlar in Sovrene Co., je nominiran za kongres od delavcev sodrug Geo. Turner. To sporočilo sem dobil od sodruga tvaika S. P. v New Castle, Pa.

Kar se tiče listov, jih čitam vseh vrst, kar pač pride pod roke. Bral sem tudi "Delavsko Slovenijo", o kateri sicer rečem, da so mi nekateri članki ugajali, toda po bratstvu in edinstvi mogoče reči, da ne diši preveč ta list. Ne vem, zakaj napada. Po mojem mnenju je D. S. samo za stranko kot je po volji nekaterim. Zakaj bi imeli toliko strank? Če se že toliko naglašajo edinstvenost in se dela za napredek, zakaj nismo vsi skupni pri stranki, saj vemo, da ne bomo dosegli drugače ničesar kakor če smo složni. Urednika menda boli, kam je žel denar za J. R. Z. Kam je neki žel: v svrhe, za kar se ga je nabiralo in se darovalcem povedalo, če pa v Jugoslaviji še vedno nimajo republike, ni so tega sakrivali Čikažani. Par ljudje ne more kaj opraviti pri tako veliki stavki kot je republika, zato je treba poštvovalnosti od vseh in silnekega obnpanja, če ni takojšnjih uspehov, temveč, še večjega poštvovanja.

Z delarji se ne bo kupila republika, če je ljudstvo ne bo zahtevalo in za njo glasovalo. Pamisljmo samo, koliko je potrošila avtokracija v stari domovini, da je ostal staremodni režim in kdo drugi ji je dal denar kot delavstvo samo. Če bo narod v Jugoslaviji molčal kot molči, tedaj naj se nikdar ne nadeja kake delavske republike.

Če se bo na vsakih par sto ljudi pojavil drugi vodja in izdajal svoj program, tedaj tudi ne bo med nami drugega kot samo stranke, kar pa ravno avtokracija hoče, da smo tako nezmožni za vsak skupni nastop. Tako pridejo za dan očitanja, kje je republika in kje denar, ter naštevane raznih pogrešk. Kritizirati je vedno lažje kot ustvarjati in še vedno se je ponavljalo, da je navadno oni kritiziral, ki je gledal omaga, ki je ustvarjal, mesto da bi bil prišlo na pomoč in po svoji najboljši vedi pomagal ustvarjati. Neletito je vzrokov, da je to gibanje postalo brez uspeha. Predvsem bi se ljudje morali zapomniti, da se republika ne kupi za denar, in bi je samo z denarjem ne dosegli, če bi bili dopolnili milijanski fond. Zanj je bilo pre malo agitacije med narodom; duhovništvo, ki ima še vedno velik vpliv na ljudstvo, hoče imeti avtokracijo in je v tem smislu vplivalo na svoje pristaše; oni, ki so vršili delo za republiko, so bili v manjšini, bilo ni prave slobodnosti med vsem delavstvom kakor jo tako delo zahteva. To so dejstva, ki jih je bilo treba upoštevati, a jih niso upoštevali ravno oni, ki so danes zavzeli stališče, da je treba kritizirati.

Kdaj bo delavstvo prišlo do tolikoga spoznanja, da se ne sme tako mehoobojno kosati, temveč zavzeti etnotno pot pri svojih zahtevah? Odpasti mora od nas vsaka zavist in se nadomestiti z ljubeznijo in poštvovalnostjo.

V Prosveti je bilo zadnje čase mnogo čtiva, da je gl. odbor kršil pravila jednote, ker je podelil nagrade. Jaz nimam nič proti nagradam posebno takim kot konvencijemu predsedniku in gl. tajniku. Kakor je bilo pojaanjeno pri nas od delegata na konvenciji, je predsednik konvencije mnogo storil, da se je konvencija končala nekaj dni prej in bi bila trajala dalj časa, če bi bil predsedoval kdo drugi, tako je pod takim predsedovanjem na konvenciji jednota pridobila, zato se mi zdi pravilno, da so mu gl. odborniki priznali nagrado. Gl. tajniku, ako je uredil v glavnem uredu poslovanje, da je treba ene moči manj in je za to delal ob prostem času, je tudi umestno, da se je plačalo predloženi račun, saj s tem je vendar napravil koristno delo za jednoto. Vsako delo naj bo pošteno plačano, nevoljivost pa naj izginic. — **J. Kotar.**

Novo sredstvo proti tiflusu. V francoski akademiji znanosti je dr. Roux predal o znamenitem francoskem izumu, ki se tiče zdravljenja sifilističnih. — Gre za medmišično injekcijo bizmutovih soli. Kakor je poročal omenjeni zdravnik, je odpravilo na stotine bolnikov, katere so lečili s tem zdravilom.

damo orožje v roke naših izkoriščevalcev!

V Beaver Bottlar in Sovrene Co., je nominiran za kongres od delavcev sodrug Geo. Turner. To sporočilo sem dobil od sodruga tvaika S. P. v New Castle, Pa.

Z delarji se ne bo kupila republika, če je ljudstvo ne bo zahtevalo in za njo glasovalo. Pamisljmo samo, koliko je potrošila avtokracija v stari domovini, da je ostal staremodni režim in kdo drugi ji je dal denar kot delavstvo samo. Če bo narod v Jugoslaviji molčal kot molči, tedaj naj se nikdar ne nadeja kake delavske republike.

Če se bo na vsakih par sto ljudi pojavil drugi vodja in izdajal svoj program, tedaj tudi ne bo med nami drugega kot samo stranke, kar pa ravno avtokracija hoče, da smo tako nezmožni za vsak skupni nastop. Tako pridejo za dan očitanja, kje je republika in kje denar, ter naštevane raznih pogrešk. Kritizirati je vedno lažje kot ustvarjati in še vedno se je ponavljalo, da je navadno oni kritiziral, ki je gledal omaga, ki je ustvarjal, mesto da bi bil prišlo na pomoč in po svoji najboljši vedi pomagal ustvarjati. Neletito je vzrokov, da je to gibanje postalo brez uspeha. Predvsem bi se ljudje morali zapomniti, da se republika ne kupi za denar, in bi je samo z denarjem ne dosegli, če bi bili dopolnili milijanski fond. Zanj je bilo pre malo agitacije med narodom; duhovništvo, ki ima še vedno velik vpliv na ljudstvo, hoče imeti avtokracijo in je v tem smislu vplivalo na svoje pristaše; oni, ki so vršili delo za republiko, so bili v manjšini, bilo ni prave slobodnosti med vsem delavstvom kakor jo tako delo zahteva. To so dejstva, ki jih je bilo treba upoštevati, a jih niso upoštevali ravno oni, ki so danes zavzeli stališče, da je treba kritizirati.

Kdaj bo delavstvo prišlo do tolikoga spoznanja, da se ne sme tako mehoobojno kosati, temveč zavzeti etnotno pot pri svojih zahtevah? Odpasti mora od nas vsaka zavist in se nadomestiti z ljubeznijo in poštvovalnostjo.

V Prosveti je bilo zadnje čase mnogo čtiva, da je gl. odbor kršil pravila jednote, ker je podelil nagrade. Jaz nimam nič proti nagradam posebno takim kot konvencijemu predsedniku in gl. tajniku. Kakor je bilo pojaanjeno pri nas od delegata na konvenciji, je predsednik konvencije mnogo storil, da se je konvencija končala nekaj dni prej in bi bila trajala dalj časa, če bi bil predsedoval kdo drugi, tako je pod takim predsedovanjem na konvenciji jednota pridobila, zato se mi zdi pravilno, da so mu gl. odborniki priznali nagrado. Gl. tajniku, ako je uredil v glavnem uredu poslovanje, da je treba ene moči manj in je za to delal ob prostem času, je tudi umestno, da se je plačalo predloženi račun, saj s tem je vendar napravil koristno delo za jednoto. Vsako delo naj bo pošteno plačano, nevoljivost pa naj izginic. — **J. Kotar.**

Novo sredstvo proti tiflusu. V francoski akademiji znanosti je dr. Roux predal o znamenitem francoskem izumu, ki se tiče zdravljenja sifilističnih. — Gre za medmišično injekcijo bizmutovih soli. Kakor je poročal omenjeni zdravnik, je odpravilo na stotine bolnikov, katere so lečili s tem zdravilom.

Novo sredstvo proti tiflusu. V francoski akademiji znanosti je dr. Roux predal o znamenitem francoskem izumu, ki se tiče zdravljenja sifilističnih. — Gre za medmišično injekcijo bizmutovih soli. Kakor je poročal omenjeni zdravnik, je odpravilo na stotine bolnikov, katere so lečili s tem zdravilom.

OTOK ZAKLADOV.

Čudoviti doživljaji malega Jacka na suhem in na morju. Angleško spisal R. L. Stevenson. Poslovenil J. M.

No, da vam povem resnico, od prve omenitve Dolgega Johna v pismu mirovnega sodnika Trelawneya se me je polastila bojazen, da utegne biti to oni enonogi mornar, na katerega sem pri starem "Admiralu Benbow-u" toliko časa pazil; pa en pogled na moža je zadostoval. Videl sem bil kapitana, Črnega psa in slepega Peva, in mislil sem, da vem, kakšni so morški tolovaji — to se pravi, čisto drugačni ljudje, kakor ta anažni in veseli kretnar.

Takoj sem se opogumil, stopil ez, prag in karakal naravnost proti možu, kjer je stal oprt na svoje berglje, in govoril z nekim gostom. "Ali ste vi gospod Silver?" sem ga vprašal ter mu pomolil pismo. "Da, fante," je dejal, "to je moje ime, gotovo. In kedo si pa ti?" In potem, ko je videl sodniškovo pismo, se mi je zdelo, da se je skoro nekako stresel.

"Oh!" je rekel čisto glasno ter mi podal svojo roko. "Sedaj vidim. To je naš novi kabinski deček; zelo me veseli, da te poznam."

In s svojo veliko, močno roko je prijel moja. Ravno tedaj je eden izmed gostov na desni strani hipoma vstal in se obrnil proti vratom. Bil sem blizu njega in on je bil v trenutku zunaj na ulici. Toda njegova naglica me vzbudila močno pozornost in na prvi pogled sem ga spoznal. Bil je mož z rumenkastim obrazom, brez dveh prstov na roki, ki je prvi prišel k "Admiralu Benbow-u."

"Oj!" sem zakričal. "vstavite ga! To je Črni pes!"

"Meni ni prav nič mar, kdo je," je rekel Silver. "Pa on ni plačal svoje ceha. Harry, teči za njim ter ga vjemi!"

Eden izmed onih, ki so bili najbližje vrat, je skočil pokonci in jo udaril za njim. "In tako ako bi bil sam admiral Hawke, mora plačati svojo ceho!" je vpil Silver; potem pa je izpustil svojo roko ter vprašal: "Kedo, si rekel, da je? Črni kaj?" "Pes, gospod", sem dejal. "Ali vam Mr. Trelawney ni ničesar povedal o morskih razbojnikih? Ta je bil eden izmed njih." "Tako?" je vzkliknil Silver. "V moji hiši Ben teči in pomagaj Harryju. Eden teh lopovov je bil! Ali si ti pil z njim, Morgan? Pridi sem!"

Mož, ki ga je imenoval Morgan — star sivolak, zagorel mornar — je precej nerodno prišel bližje in vrtil svoj tobak v ustih. "Torej, Morgan", je rekel Dolgi John zelo resno. "ti nisi nikdar poprej videl tega Črnega — črnega psa, ali si?" "Jaz ne, gospod", je dejal Morgan in pozdravil. "Ti nisi vedel njegovega imena, kaj ne?" "Ne, gospod!"

"Bogme, Tom Morgan, to je dobro zate!" je vzkliknil gostilničar. "Ako bi bil znan s kakim takim človekom, nikdar več ne bi stopil v mojo hišo, veruj mi. Kaj pa ti je pravil?" "Ne vem prav dobro, gospod," je odgovoril Morgan.

"Ali imenuješ to tukaj na svojih ramah glavo?" je vpil Dolgi John. "Ti ne veš dobro, kaj ne! Morebiti celo nisi dobro vedel, s kom si govoril, kaj ne? Le dalje, kaj je govoril — o potovanjih, kapitanih, ladjah? Povej vendar! Kaj je bilo?"

"Pogovarjali smo se o neki kazni", je odgovoril Morgan. "Ali res? Zelo primerna stvar, zanesi se na to. Vrne se na svoj prostor nazaj, Tom."

In potem, ko se je Morgan vrnil zopet na svoje prejšnje mesto, je meni pristavil Silver z zaupljivim šepetanjem, ki je bilo zelo laskavo zame, kakor sem mislil:

"Popolnoma pošten človek, ta Tom Morgan, samo nekoliko trapast. Sedaj pa," je govoril zopet glasno, "poglejmo — Črni pes! Ne, ne poznam tega imena, jaz ne. Vendar se mi zdi — da videl sem tega lopova. Zahajaj je sem-

kaj z nekim slepim beračem, navadno." "Zagotovljeni bodite, da je," sem rekel jaz. "Tudi slepca sem poznal. Njegovo ime je bilo Pew." "Ali res?" je kriknil Silver sedaj zelo razburjen. "Pew! Tako mu je bilo ime. Ah, izgledal je kakor kak morsk volk! Ako vjamemo sedaj tega Črnega psa, to bo novica za kapitana Trelawneya! Ben zna dobro teči, malo mornarjev zna boljše teči nego Ben. Hitro ga bo vjel, preklicano! Govoril je o neki kazni! Jaz mu pokažem kazen!"

Ves čas, ko je govoril te besede, je hodil s svojimi bergljami po gostilni gorindol, udarjal z roko ob mize in se kazal tako vznemirjenega, da bi lahko prepričal vsakogar o resnosti svojih namer.

Moje sumnje se so na novo zopet vzbudile z vso močjo, ko sem našel Črnega psa pri "Daljnogledu" in ostro sem opazoval kuharja. Vendar je bil preveč in prespreten in premeten zame; ko sta se onadva moža vrnila brez sapa ter povedala, da sta v neki množici izgubila njegovo sled ter bila opovana kakor dva tata, sem bil popolnoma prepričan o nedolžnosti Dolgega John Silverja.

"Poglej Hawkins", je rekel "zelo nerodna stvar zame to, ali ne? Tukaj je kapitan Trelawney — kaj si bo mislil! Pred nosom imam tega preklicanega Nemca, ki sedi v moji lastni hiši in pije moj rum! Sedaj pa prideš ti ter mi poveš o vsem tem naravnost brez ovinkov! Hawkins, bodi mi pravičen pri kapitanu! Ti si fant, seveda, imeniten deček kakor le mogoče. Opazil sem to takoj, ko si prišel noter. Vendar kaj sem mogel storiti s tem starim lešom, s katerim šepam? Ako bi bil zdrav, bi ga bil vjel na mestu sam ter mu še pokazal; gotovo! Toda sedaj —"

Nato pa je nenasdoma prenehal in njegova usta so se zaprla, kakor da bi se bil nekaj spomnil. "Čeha!" je zavpil potem. "Trikrat rum! Razlomi moj les, ako nisem pozabil na svojo ceho!" In zgrudil se je na klop in se smejal. Tudi jaz sem se začel smejati in smejala sva se skrpaj, da je odmevala gostilna.

(Dalje prihodnjic.)

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Dva shoda na Koropokom. Dne 12. t. m. sta se vršila v Mežici in v Prevaljah dva imponentna shoda, ki sta nanovo dokazala, kako zavedno je delavstvo v Mežiški dolini. Sodrugi dr. Korun je bil opravičen napačno upravo, ki je nameravala zapreti del bolnišnice v Sloveniji, ker ba je ni zadosti kredita. Toda militarizem in korupejski državnikov, to so tisti viri, kjer se naj odpravijo rak-rans in se dobe sredstva za vzdrževanje socialno potrebnih institucij za vse sloje v državi.

K bistvenim točkam govora sodruga Koruna je delavstvo sprejelo sledeče resolucije: proti draginji (enaka resolucija kakor na jesenskem shodu dne 5. marea); protest proti ukinjenju bolnišnice, protest proti slabši gospodarski politiki in zahteva očitovne industrijskih šol in tečajev v Mežiški dolini; protest radi razpisanih občinskih volitev v Mežiški dolini; protest radi slabega ravnanja z našimi vojniki in zahteva izpremenitve zakonov, ki ne oproščajo ali manjša kaderskega službovanja onim obvezancem delavstva, ki so pospešeni in so edini vzdrževalci svojih rodbin potom svojega vsakdanjega zaslužka; in protest radi majornosti Višjega šol sveta, ki je kriv, da v Mežici se skoraj pol leta ni rednega pouka, kljub temu, da je delavstvo dalo lokal za otvoritev četrtega razreda — ker se dolejš ni poverilo pouka po krivici preganjanemu učitelju sodrugu Vinku Moederderferju.

Shodi so bil zelo burni. V Mežici je bilo preko 500 posetnikov, v Prevaljah pa tudi zborovališče zatačeno polno. Shodi so potekali brez incidentov, samo v Prevaljah sta se blamirala "Mežnarjev Joki" in "Brinarjev Jurij", katerega imenujejo v šli stranskega okrajnega komisarja — kar pa seveda ni res, ker strankar vendar ne more biti komisar. Sodrugi poslanec Korun je govoril tudi nekaj o klerikalnih beznicah, kar je povzročilo, da se je neki "zelo, zelo zasluženi osebi" začela brada tresati, ki je zopet povzročila, da je nenasdoma zbolel "Hanihal" in predzadnjega "Ljudskega Glasa" in povzročil, da je stopilo delavstvo premogovnika Leše v štrajk radi preizvrstnih delavskih plač in iz usmiljenja, ker "Hanihal" "prealabo" skrbi za svojega klerikalnega nemakega grofa.

General Wrangel nadzira svoj štab in svoje čete. Belgrajaka vlada je dala na razpolago carističnemu generalu Wranglu graščino v Vinkovcih, poleg tega pa tudi razkošno stanovanje v Belgradu, odkoder se vozi na vse strani naše države nadzorovat — svoj štab in svoje čete. Belgrajaka vlada je sicer izjavila po ministru Ninčiču, da je nepravilna in da hoče gojiti prijateljske stike s sovjetsko Rusijo, toda njene izjave so čisto navadna laž. Dejstva namreč dokazujejo, da se vede general Wrangel v Belgradu kakor kakšen car, da sprejema deputacije iz cele države, da podeljuje avdijsence in deli različne kolajne ne samo buržoaznim Rusom, ki so se pripteli iz Rusije, temveč tudi zaslužnim Jugoslovanom. Kjer potuje general Wrangel, ga povsod pričakujejo službeno. Pri belgrajški vladi ima tudi svojega poslanika, nekoga Potockega. Vai ti pojavi dokazujejo, da kuje general Wrangel v Belgradu akcijski protesti sovjetski Rusiji, kar je tudi sam že, večkrat priznal. Ruski monarhisti so prav pridno na delu in tako so nekateri Rusi tudi že v Zagrebu ustanovili zvezo ruskih monarhistov. Naša vlada

jih seveda podpira bogato z denarjem. Da bi odzvala par milijonov za gladujoče v Rusiji, ji pa seveda niti na misel ne pride.

Zelo umasten zakonski načrt ločitve cerkve od države — na Češkem. Koncem tega meseca bodo predložili v češkem parlamentu zakonski načrti ločitve cerkve od države, ki ga podpirajo vse češke napredne stranke iz vsega katoliške ljudske stranke. Spor med pripadniki češoslovaške narodne cerkve in pa med katoličani je vedno večji in kako so sklenili zastopniki naprednih strank, da bodo z vsemi razpoložljivimi sredstvi delovali, da bo predri njihov predlog. S tem zakonom bodo mahoma rešeni vsi spori, ki nastajajo zaradi cerkvenega imetja med omenjenima cerkvama in ki jih je vse polno zlasti v zadnjem času. — Koliko časa homo še v Jugoslaviji trepi, ali ocklje resničnega napredka, ki je stvarno istovestitev cerkve z državo? Ker namreč vzdržuje država duhovnike, morajo ti taki plesati kakor to hoče država. Kar spominja se na žalostne avstrijske čase! Komaj pa je prišel prevarant, pa tudi že vsi vedeli govoriti o zločinah habsburške družine, ki so jo malo prej poveljevali katoliški duhovniki do nebes. Kar spominja se na podobne čase, katerih je naslikana besednja Franč Jožef I., ki prejema — sveto obhajilo!

NAZNAČILO IN ZAHVALA.

Potrtega srca naznanjam vsem sorodnikom, znancem in prijateljem pretušno vest, da je moj nepozabni soprog, ozir. oče

ANTON OBLAK

za vedno preminul dne 27. marea 1922, povožen od vlake Nickel Plate železnice, zjutraj ko je šel na delo. Blagopokojnik je bil v najlepši moški dobi, star 36 let. Doma je bil iz vasi Zaplana pri Vrhniki. V Ameriki je bival 17 let.

Tukaj zapuša mene, žalujočo soprogo in dve nedorašli hčerki v starosti 2 in 7 let, v starem kraju pe mater, enega brata in štiri sestre. Najlepša zahvala vsem, ki so me tolažili ob uri žalosti. Nadalje se zahvaljujem družtvu "Lincoln" št. 351 SNPJ, kojega član je bil, za krasni venec. Hvala soč. klubu št. 224, pevskemu zboru "Slovan", katerega član je bil, družtvu Sv. Florijana KSKJ, podružnici B. R. C. of A. št. 1170, kakor tudi družini Jakaš in Bezlaž za prekrasne vence. Posebna hvala Jošku Ovnju, Frank Zajcu ter John Jerebu za nagrobne govore, slov. soč. klubu št. 1 v Chicago za prekrasni darovani venec in pevskemu družtvu "Slovan", ki je zapelo žalostinko ob odprtem grobu. Pogreb blagopokojnika po civilnem obredu se je vršil dne 30. marea ob 2. uri pop. iz hiše št. 11422 Stephenson ave., na pokopališče Mount Greenwood. Tebi pa nepozabni soprog, lahka naj Ti bude ameriška gruda.

Pullman, Ill. Edov Oblak, soproga; Elsie in Vilijemina, hčerki, John Centa, svak.

NA PRODAJI

Lepo urejena mesnica in gročarija z mešanim blagom in ena mašina (stroj). Lepa prilika za Slovence. Prodajalna stoji ob glavni cesti v sredini slovenske naselbine. Prostor obsega 6 sob, prodajalno in klet in stane samo \$42.00 na mesec najemnina. Katerga veselil in misli resno naj ne obrne za ceno in pojasnila na slovo: Frank Jamnik, 5327 Camelia street, Pittsburgh, Pa. (Adv.)

F. M. Dostojevski: BES I Roman v treh delih. Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.) "Gotovo je prišla brzoyavka iz Petrograda," je zdajci rekel Stepan Trofimovič. "Brzoyavka? Zaradi vas? Za Herzenove spise in vaša pesnitevi! Saj niste znoreli; kako morejo za to aretirati?" "Kdo ve dandanašnji, za kaj vse ga lahko aretirajo?" je zamrmral skrivnostno. Divja neslana misel me je šinila v glavo. "Stepan Trofimovič," sem vzkliknil, "povejte meni, prijatelju, resničnemu prijatelju, ki vas ne izda: ali ste član kakke tajne družbe?" In glej, v moje začudenje ni vedel dobro niti tega, ali je v kakki tajni družbi, ali ni. "Se pravi, kakor pogledamo, voyž-vous." "Kako 'pogledamo'?" "Če si z vsem sročem vdan napredu in ... kdo more biti porok zase: ti misliš, da nisi kraven, in ko se pogledaš bliže, se izkaže, da si vendar kje poleg." "Kako je to mogoče? Tu je vendar samo 'da' ali 'ne'!" "Čela date de Petersburg, ko sva ž njo hotela ustanoviti list. Vidite, tu je korenina. Mi dva sva se takrat izmuznila, pozabili so naju, ali zdaj so se spomnili. Cher, cher, kaj me ne poznate?" je vzkliknil bolestno. "In vzamejo me, posude me v kibitko in marš v Sibirijo za vse žive dni, če me rajši ne pozabijo v kazemati." In zdajci je zajakal z vročimi, vročimi solzami; kar v potokih so se mu udre. Zakril si je oči s svojo rdečo židano rutico ter ihtel, krčevito ihtel celih pet minut. Mene je presunilo do mozga. Ta mož, ki je bil dvajset let naš prerok, pridigar, učitelj in oče, Kukulnik, ki se je držal tako visoko in veličastno nad nami vsemi, on, pred katerim smo se klanjali tako od srca in si še v čast pristevali, on je zdaj naenkrat ihtel, ihtel kakor majhen porednež v strahu pred kibo, po katero je stopil učitelj. Strašno se mi je zasmilil. V "kibitko" je veroval očividno enako trdo kakor v to, da sedim jaz poleg njega, ter je pričakoval prav to jutro, kar zdajci, še to minuto, in vse zaradi Herzenovih spisov pa nevem kakšne svoje pesnitevi! Tako popolno, dovršeno nepoznanje vsakdanje resničnosti je bilo genljivo in zopre hkrati.

me za nič na svetu ne bi pustil od sebe. Ostal sem, in sedela sva dobri dve uri. Med razgovorom se je spomnil, da je vzel Blum tudi dve proklamaciji, ki ju je našel pri njem. "Kakšni proklamaciji!" sem se ustrašil po neumnem. "Ali ste mar ...?" "Eh, deset so mi jih bili podteknili," je dejal nejevoljno (vobče je govoril z mano zdaj nejevoljno in ošabno, zdaj strašno žalostno in ubito), toda osem sem jih že porabil, in Blum je našel samo dve ... In zdajci je zardel ogorčenja. "Vous me mettez avec ces quens-la! Ali mislite, da sem se zmožen pajdašiti s temi podležji in podtikači, s svojim sinom Pjotrom Stepanovičem, avec tous ces esprits-forts de la lachete O Bog!" "Toda če bi vas bili kako zamenjali ... Ah, neumnost, to ni mogoče!" sem pripomnil. "Savez-vous," se mu je izrgalo zdajci, "včasih me obhaja slutnja, que je ferai la-bas quelque esclandre. Oh, ne odhajajte, ne puščajte me samega! Ma carriere est finie aujourd'hui, je le sens. Jaz, veste, zmožen sem, da planem tam in ugriznem koga, kakor tisti podporočnik ...?" Pomeril me je čudno; njegov pogled je bil plah in hkrati nekam željan prestrašiti me. Zmorn bolj neustajljivo ga je obhajala razdraženost zoper nekaj in nekoga, kakor je mineval čas, ne da bi se pokazala "kibitka"; celo jezil se je. Zdajci pa je Nastasja, ki je bila prišla iz kuhinje v predsoho nekaj iskati, zadela tam v oblačlo in ga podrla. Stepan Trofimovič je vstrepetal in kar zamrl na mestu; ko pa je bila stvar pojasnjena, je skoraj zavreščal nad Nastasjo in jo cepetaje z nogami spodil v kuhinjo nazaj. Minuto pozneje je izpregovoril, obupno gledaje name. "Po meni je! Cher," je sedel zdajci k meni, strmeč mi a tužno žalostjo v oči. "Cher, ne bojim se Sibirije, prisežem vam, oh, je vous jure," kar solze so mu zalile pogled, "bojim se vse drugih reči ...?" Ugenil sem že po njegovem obrazu, da mi hoče zaupati naposled nekaj posebnega, da pa se je doslej še premagoval. "Sramote se bojim," je šepnil skrivnostno. "Kakšne sramote? Prav narobe! Verjemite, Stepan Trofimovič, da se vse to še danes pojasni ter obrne v vašo korist ...?" "Tako prepričani ste, da mi oprostite?" "Kaj se pravi 'oprostite'! Kakšne besede! Kaj ste napravili tako hudega? Saj vam zatrjujem, da niste storili ničesar!" "Qu'en savez-vous; vse moje življenje je bilo ... cher ... Oni se domisljuje vsa; in tudi če ne najdejo ničesar, tem slabše zame," je dodal nenasdoma. "Kako tem slabše?" "Tem slabše." "Ne razumem."

(Dalje prihodnjic.)

SEVEROVA ZOPAVILA VZDRUŽEJO ZORAVJE V DRUŽINAH. Za srbeči kožu-rabite SEVERAS ESKO. Priporočljivo za odponoči pri zdravljenju srbečice in raznih kožnih boleznij. W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA.

DENARNE POŠILJATVE V JUGOSLAVIJO ZA VELIKONOČ. Hitro, varno in poceni. Dinarji in dolarji. PAROBRODNE LISTKE ZA VSE ČRTE. PIŠITE PO NAŠ CENIK EMIL KISS, bankir, 133 SECOND AVE., NEW-YORK, N. Y.

CUNARD-ANCHOR. ANCHOR DONALDSON. Naše brodovi in naših parobrodov svet. Izvirna postreba postojna. Lahkosti nastopiti je v vsaki morda ali blizu sveta. V Jugoslavijo, Ogrsko, Rumunsko in Belgarijo, via Cherbourg-AQUITANIA, April 11, May 2, MAURETANIA, April 28, May 16. Vožnja \$100.00 in davok \$5.00. Vožnja po Islandiji do Ljubljane \$10.00. Via Cherbourg & Southampton, Aquitania, March 21.

Znižana vožnja. Ker so nekatere naše matno znižale svoje cene, se nudi ugodna prilika onim, ki so namenjeni v kratkem v stari kraj. Pišite nam po cene in vozni red parnikov. Ako želite dobiti kakoga sorodnika iz starega kraja, nam pišite po tozadnja pojasnila. Kadar pošljete denar v stari kraj, ne preizkusi naše banke, ki vam tudi točnost in niske cene. Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite za slovensko banko.

Zakrajšek & Cosark 70 — 9th Ave., New York City.

5c vsak dan proč vrženih ali drugače zapravljenih, je uničenih v enem letu \$18.25, ali v petih letih \$91.25, zakar bi med tem dobili v samih obrestih \$16.95. \$5.00 naloženih pred 1. aprilom na naš "special interest account" tekem enega leta po 4%, bo prineslo \$—20. \$50.00 naloženih pred 1. aprilom bo prineslo \$2.00 na leto. \$100.00 naloženih pred 1. aprilom bo prineslo \$4.00 na leto. \$500.00 naloženih pred 1. aprilom bo prineslo \$20.00 na leto. \$1000.00 naloženih pred 1. aprilom bo prineslo \$40.00 na leto. \$5000.00 naloženih pred 1. aprilom bo prineslo \$200.00 na leto. Delati, Paziti in Varčevati — to pomenjuje Vaše neodvisnost! Priknite z Vašimi vlogami, takoj, danes z \$5.00 in pošljite je po pošti. GLAVNO ZASTOPSTVO: JADRANSKE BANKE FRANK SAKSER STATE BANK 22 Cortland Street, New York City, N. Y.